

סיכום פעילות הפורום בשנת הלימודים תש"ף

שם הפורום: ראשי תוכניות "מוסמך בהוראה" M.Teach.

מרכזת: פרופ' אביבה קליגר, המכללה האקדמית בית ברל

מבוא

פורום ראשי תוכניות M.Teach מוסמך בהוראה (על-יסודי ויסודי) ומוסמך בהוראת המקצוע מוביל את התוכניות לתואר שני משולב תעודת הוראה. הפורום מקדם מדיניות למיצוב התוכניות, ופועל כצוות חשיבה העוסק בסוגיות ייחודיות ובאתגרים משותפים. מפגשי הפורום מזמנים לימוד משותף של נושאים חדשים בתחומי עניין רלוונטיים (הכשרה, חינוך, מחקר, מדיניות).

מטרות הפורום

- לשמש במה לשיתוף ולדיון מקצועי בסוגיות ובהתלבטויות בניהול האקדמי וברכיבי התוכניות (ידע תוכן-פדגוגי-טכנולוגי).
- לקיים למידה משותפת בנושאים פדגוגיים ותוכניים.
- ליצור קבוצת תמיכה מקצועית ומפרה.
- לאפשר שיתוף ברעיונות לפיתוח עתידי של התוכנית.
- לקדם רעיונות והצעות לשיווק ולמיתוג התוכנית.
- לשמור ולהדק את הקשרים עם מנהל עובדי הוראה ועם המל"ג.

סיכום הפעילות בשנת הלימודים תש"ף

להלן היעדים שהוצבו לשנת הלימודים תש"ף:

- היכרות עם השינויים העתידיים בתוכניות ה-M.Teach, דוגמת המתווים החדשים.
- הידוק הקשר עם משרד החינוך.
- דיון במעמד תוכניות ה-M.Teach.
- שיתוף בידע ודיון באתגרים דוגמת גיוס מועמדים.

סיכום הפעילות

- הכרות עם השינויים העתידיים בתוכניות ה-M.Teach על פי המתווים החדשים. לשם כך נפגש הפורום עם פרופ' עפרה ענבר, יו"ר בשיתוף של וועדת המתווים, ביה"ס לחינוך, אוניברסיטת תל אביב וד"ר רבקה ודמני, יו"ר בשיתוף של וועדת המתווים. חברת מל"ג וחברת ות"ת. חברי הפורום נחשפו לעקרונות של המתווים, רכיבי הלימוד ונושאי הלימוד. לאור הנושאים שהוצגו במתווים כמו למשל: ידע בחינוך- היבטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים, דרכי הערכה, השתלבות והכלה, עבודת המורה והמחנך, אורח חיים בריא, שימוש מושכל בהבנה וביישומים, אוריינות לשונית, חינוך אזרחי, חיים משותפים, יזמות וחדשנות, נערך דיון והוחלט להתעדכן בנושאים אלה.
- הידוק הקשר עם משרד החינוך. לשם כך נערכו מפגשים עם ד"ר לילי רוסו מנהלת אגף א' הכשרה אקדמית וקשרי מל"ג ות"ת, מינהל (עובדי הוראה). ועם אייל רם סמנכ"ל מינהל עובדי הוראה במשרד החינוך. הנושאים שנדונו הם תמיכה בגיוס מועמדים לתכניות על ידי הטבות ומלגות, לאור המצב הלא שגרתי של מעבר ללמידה מרחוק בעקבות הקורונה, נערך דיון כיצד תעשה ההתנסות המעשית לאור הקורונה, מה משמעות התו הסגול למכללות ולתכניות הלימודים.
- דיון במעמד תוכניות ה-M.Teach - נושא המטריד את ראשי התכניות הוא מיצוב התכניות יחסית לתכניות הרבות שמפעיל משרד החינוך (ומתחרות בתכניות ה-M.Teach), אי לכך יש תחושה שאבדה היוקרה של התוכנית ונשאלה השאלה האם תכניות ה-M.Teach הן תכניות הדגל של משרד החינוך.

פירוט פעילות-

א.

בתחילת מפגשי הפורום נערך דיון מקדים מהו פורום טוב, מהם המאפיינים של קהילה מצליחה ומה תפקידו של הפורום. הדיון התבסס על מחקר שפורסם בכתב העת דפים (2018) : עינת גוברמן, אורית אבידב אונגר, אורית דהן, רותי סרלין, דיצה משכית, רבקה רייכנברג - "למידה מרחיבה" בקהילות מקצועיות בין-מוסדיות המשותפות למורי מורים ולקובעי מדיניות.

הגורמים התורמים להצלחה שעלו בדיון היו:

עיסוק בנושאים רלוונטיים למשתתפים תוך תיאום ציפיות והיענות לצרכים וליזמות שהמשתתפים מעלים; קבלת תמיכה מקצועית ורגשית; למידה על התפקיד, הרחבת הידע רכישה של כלים פרקטיים, שיתוף ברעיונות, התלבטות, התייעצות ופתרון בעיות, מתן תמיכה חברתית וגיבוי במצבים של קושי ואי הצלחה. נושא נוסף המטריד את ראשי התכניות הוא מיצוב התכניות יחסית לתכניות הרבות שמפעיל משרד החינוך, אי לכך יש תחושה שאבדה היוקרה של התוכנית ונשאלה השאלה האם תכניות ה M.Teach הן תכניות הדגל של משרד החינוך. לשם ליבון הנושא ולקידום שיתוף הפעולה עם משרד החינוך נפגש הפורום עם ד"ר לילי רוסו, מנהלת אגף א' הכשרה אקדמית וקשרי מל"ג ות"ת, מינהל (עובדי הוראה).

ד"ר לילי רוסו הציגה בפני הפורום את תפקידה ותחומי אחריותה. כמו כן הסבירה על המבנה החדש של האגפים השונים. ד"ר לילי רוסו אחראית על כל מה שקשור להכשרה אקדמית. באגף א' עוסקים בתכנון מורים (תכנון וגיוס מורים בעיקר בקהלי יעד שלא הגיע להוראה, פיתוח ההון האנושי, התנסות קלינית - ערך מוסף של המכללות) וקשרי מל"ג ו"תת.

ד"ר לילי רוסו הציגה את תפיסתה לגבי תכניות ה M.Teach לדעתה זה הפוטנציאל הגדול ביותר כדי להעלות קומה את הכשרת המורים בישראל. אך לא בטוח שאנחנו מצליחים להיות שם.

היא העלתה שאלה לדיון: מה צריך לעשות ואיפה נדרשת עזרתה כדי להעלות את ה M.Teach קומה. הנקודות שעלו:

- ההבדל בין תכנית להוראה -גנרית לבין תכנית להוראת המקצוע
  - פרסום ושיווק התכנית
  - הלוואות מותנות, מלגות קיום ומלגת מפעל הפיס
  - תחרות עם תכניות הכשרה אינסטנט והפניית משאבים לתכניות אלה
  - התנסות ייחודית או התנסות עם הכשרת אקדמאים
  - העלאת מודעות מנהלי בתי ספר לתכנית
  - בריחה של אקדמאים לתכניות ההסבה הקצרות
- נושאים נוספים שעלו בדיון בין חברי הפורום בנושא עבודה מסכמת, נקודות שעלו:
- האם עבודה מסכמת זה כמו פרוייקט גמר?
באיזו מידה הן מאפשרות לסטודנט להמשיך לדוקטורט?
איזה משקל יש לציון של העבודה המסכמת או הפרויקט גמר בציון הסופי?

האם יש שורה נפרדת לפרויקט הגמר בגיליון הציונים הסופי? כי נראה שיש לזה ערך מבחינת איכות או הרושם שעושה גיליון הציונים.

האם עבודת הגמר היא בעלת אופי יישומי, מעשי, או מחקרי-אקדמי?

אתיקה של מחקר – האם מותר לראיין תלמידים וכולי; כניסה לבתי ספר וכולי. נאמר שהמדען הראשי הכי מתנגד למחקרי פעולה.

ב.

נושא חשוב עסק בהצגת "תכנית ה-M.Teach במסגרת ההצעה למתווים החדשים להכשרה להוראה". הציגו פרופ' עפרה ענבר, יו"ר בשיתוף של וועדת המתווים, ביה"ס לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב, עמדה בראש היחידה להכשרה להוראה באוניברסיטת תל-אביב וד"ר רבקה ודמני, יו"ר בשיתוף של וועדת המתווים. חברת מל"ג וחברת ות"ת. יו"ר הוועדה התחומית לחינוך, הוראה, מדעי הרוח ואמנויות המל"ג. סיו"ר מל"ג לשעבר.

חברי הפורום נחשפו לעקרונות של המתווים, רכיבי הלימוד ונושאי הלימוד.

לאור הנושאים שהוצגו במתווים כמו למשל: ידע בחינוך- היבטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים, דרכי הערכה, השתלבות והכלה, עבודת המורה והמחנך, אורח חיים בריא, שימוש מושכל בהבנה וביישומים, אורינות לשונית, חינוך אזרחי, חיים משותפים, יזמות וחדשנות, נערך דיון והוחלט להתעדכן בנושאים אלה.

ג.

לאור המצב הלא שגרתי מעבר ללמידה מרחוק בעקבות הקורונה, התקיים דיון עם מר איל רם, סמנכ"ל מינהל עובדי הוראה במשרד החינוך בנושאים שלהלן. לדיון הצטרפה גם ד"ר לילי רוסו, מנהלת אגף א' הכשרה אקדמית וקשרי מל"ג ות"ת, מינהל (עובדי הוראה).

- משמעות התו הסגול למכללות ולתכניות ה-M.Teach.
- הכרות עם המערכת החדשה שפותחה במשרד החינוך לאיתור מועמדים להוראה והשמתם
- הקול הקורא למפוטרי קורונה (האם זה פוגע בהרשמה לתכניות לתואר השני- ה-M.Teach)
- בחשיבה שנעשית במשרד החינוך לגבי ההתנסות המעשית לאור הקורונה
- הסמינריון האמפירי והמגבלות של המדען הראשי
- כיצד ניתן למנף את הלמידה מרחוק אתגרים והזדמנויות

תוכנית כללית של הפורום לשנת הלימודים תשפ"א

התוכנית תתמקד בהיבטים האלה:

- היכרות ופיתוח תוכני לימוד חדשים המופיעים במתווים החדשים.
- המשך הקידום והמיצוב של תוכניות ה-M.Teach.
- המשך הידוק הקשר עם משרד החינוך.
- קורונה - אפשר גם ללמד אחרת.

בסימן אישי

השנה המיוחדת הזאת, שנת הקורונה, הציבה אתגרים והזדמנויות. הפורום התאפיין בשותפות, באווירה של שיתוף ופתיחות, וברצון לשיתוף פעולה. חברי הפורום מקיימים ביניהם קשר תדיר באמצעות הדוא"ל, ומתייעצים בכל סוגיה שעולה. השיתוף שנוצר בין החברים, וכתוצאה מכך בין המוסדות, מחמם את הלב ומאוד מפרה.